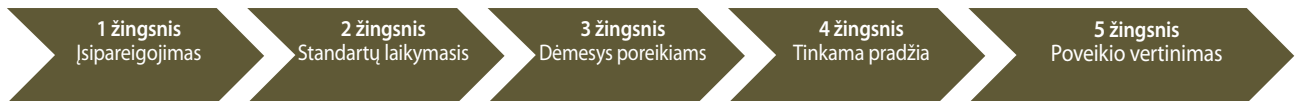

Lyčių lygybės mokymai: žingsnis po žingsnio kokybės link

- **Kas yra lyčių lygybės mokymai?** Lyčių lygybės mokymai – tai priemonė ir procesas, kurio pagalba gerinami politikų ir tarnautojų gebėjimai integruoti lyčių aspektus formuojant ir įgyvendinant politiką bei programas įvairiose srityse.
- **Ko siekiama šiais mokymais?** Lyčių lygybės mokymais siekiama ugdyti įvairaus lygmens valstybės tarnautojų sąmoningumą lyčių lygybės klausimais, gerinti jų kompetenciją lyčių lygybės srityje ir padėti jiems siekti lyčių lygybės tikslų savo kompetencijos ribose.
- **Kodėl tokių mokymų reikia?** Moterų ir vyrų lygybė yra viena pagrindinių Europos Sąjungos (ES) vertybių. Siekiama šį principą integruoti į visas ES veiklos sferas. Lyčių lygybės mokymai padeda įgyti reikalingų žinių ir įgūdžių, reikalingų šiam tikslui pasiekti.
- **Apie ką ši informacinis leidinys?** Remiantis EIGE tyrimo „Lyčių lygybės mokymai ES: apžvalga, tyrimas ir bendradarbiavimas“ (2012–2013) duomenimis, šioje brošiūroje aprašyti penki svarbiausi žingsniai, kurių reikia laikytis planuojant lyčių lygybės mokymo programas valdžios ir administravimo institucijų darbe.

Lyčių lygybės mokymai: penki žingsniai kokybės link

1 ŽINGSNIS – Įsipareigojimas. Kodėl svarbu dalyvauti aukščiausiojo lygmens vadovams ir vadovėms?

Lyčių aspekto integravimas – tai strategija, padedanti užtikrinti lyčių lygybę laipsniškai keičiant politiką, strategijas ir veiklos kryptis. Siekiant nacionalinės, regioninės (vietos) ir sektorinės politikos nuoseklumo šioje srityje, valstybės tarnautojai ir tarnautojos turi turėti pakankamai žinių ir techninių gebėjimų įžvelgti ir spręsti lyčių lygybę įtakojančius klausimus. Darbuotojų suinteresuotumui lyčių lygybės mokymais užtikrinti yra būtinas institucijos įsipareigojimas integruoti lyčių lygybės aspektus ir vadovaujančių asmenų parama. Šie faktoriai daro įtaką ir tam, kiek laiko ir dėmesio bus skiriama mokymų rezultatams ir jų poveikiui kasdienei darbuotojų veiklai aptarti. Mokymų sėkmė taipogi priklauso nuo to, kiek vadovaujantys asmenys įvertina tai, kad lyčių perspektyvos integravimas praktikoje reikalauja specifinių žinių ir investicijų į darbuotojų kvalifikacijos kėlimą.

2 ŽINGSNIS – Standartų laikymasis. Į ką turėtume atkreipti dėmesį rengdami lyčių lygybės mokymus?

Kadangi lyčių lygybės mokymo paslaugų teikėjų yra daug ir įvairių, institucijos turi skirti pakankamą dėmesį tokių paslaugų kokybei užtikrinti pirkimų proceso metu. Šiuo metu nesama bendrų gairių, padedančių institucijoms rasti ir išsirinkti kokybiškas lyčių lygybės mokymo paslaugas. Vis tik daugelio diskusijų apie mokymo standartus ir būtinus mokymus vedančių ekspertų gebėjimus dėka sutariama dėl keleto orientyrų, kuriais reikėtų vadovautis, siekiant gauti kokybiškus lyčių lygybės mokymus. Prieš užsakant mokymo paslaugas rekomenduojama atsakyti į šiuos klausimus:

- **Mokymo turinys ir medžiaga.** Kokios temos mus labiausiai domina? Kokia mokymo medžiaga mums būtų tinkamiausia?
- **Metodika.** Kokie mokymo metodai mums būtų priimtinausi ir padėtų pasiekti keliamus tikslus? Kokie užsiėmimai mums būtų tinkamiausi?
- **Dėstytojai ir dėstytojos.** Kokių žinių, įgūdžių ir gebėjimų turėtų turėti mums lyčių lygybės mokymus vesiantis asmuo? Kaip galėtume įsitikinti, kad mūsų pasirinktas ekspertas ar ekspertė teikia kokybiškas paslaugas?

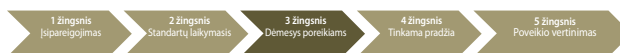
Portugalija yra nustačiusi mokymams taikytinus standartus, įvardintus vadinamajame nacionaliniame vadove. Šiuos standartus turi atitikti įmonės ar asmenys, siekiantys gauti valstybės finansivimą lyčių lygybės mokymo veiklai arba lyčių lygybės dėstytojų rengimui.

EIGE lyčių lygybės ekspertų/dėstytojų duomenų bazėje galima rasti daug įvairiais metodais ir įvairiomis temomis Europos Sąjungoje lyčių lygybės mokymus vedančių asmenų. Duomenų bazė suteikia galimybę institucijoms, siekiančioms pakelti darbuotojų kompetenciją lygybės klausimais, rasti reikiamus įgūdžius ir žinias konkrečioje veiklos sferoje turinčius specialistus ir specialistes. Duomenų bazę rasite EIGE svetainėje <http://www.eige.europa.eu>.

3 ŽINGSNIS – Dėmesys poreikiams.

Kokius poreikius siekiama patenkinti lyčių lygybės mokymais?

Nepaprastai svarbu, kad lyčių lygybės mokymo paslaugas užsakančios institucijos žinotų, kokias problemas jos siekia išspręsti investuodamos į darbuotojų mokymus ir kokių rezultatų tikisi. Prieš pradėdant lyčių lygybės mokymus reikėtų išsiaiškinti darbuotojų poreikius ir lūkesčius, siejamus su šiais seminarais, taip pat aptarti jų motyvaciją dalyvauti mokymo procese. Toks pasiruošimas padėtų tinkamai struktūruoti užsiėmimus ir mokymams pasirinkti temas, kurios iš tiesų yra aktualios juos lankysiantiems darbuotojams ir darbuotojoms.

„(...) Taigi aš nepradedu nuo mokymų. Siekdama užtikrinti, kad mano teikiama paslauga yra visiems priimtina ir visiems vienodai kokybiška, pradedu nuo daugybės klausimų mokymus užsakančiai institucijai.“

Kajsa Svalery, Jevlės savivaldybė (Švedija)

Ištrauka iš 2012 m. rugsėjo 25–26 d. Instituto internetinės diskusijos lyčių lygybės mokymų tema

4 ŽINGSNIS – Tinkama pradžia.

Kas labiausiai skatintų pokyčius?

- **Turinys ir medžiaga.** Darbuotojų gebėjimas atsižvelgti į lyčių aspektus savo veiklos sferoje geriau lavinamas tuomet, kai mokymuose naudojamas priemonės atsižvelgia į dalyvių poreikius ir interesus, o naudojami pavyzdžiai yra iš jiems artimos veiklos sferos. Mokymuose nederėtų pamiršti ir įvairovės (angl. diversity) bei skirtingų tapatybės aspektų sąveikavimo (angl. intersectionality) klausimų.
- **Metodika.** Siekiant patenkinti mokomų asmenų poreikius, mokymo turinys turi apimti tiek bendro pobūdžio lyčių lygybės klausimus, tiek suteikti konkrečios institucijos kontekstui pritaikytą žinių. Mokymai veiksmingiausi, kai bendro pobūdžio informaciją papildo praktiniai užsiėmimai, kuriuose darbuotojams ir darbuotojoms suteikiama galimybė įžvelgti, kaip lyčių klausimai yra neatsiejami nuo politikos srities, kurioje jie dirba. Taip pat rekomenduojama, pagal galimybes lyčių aspekto integravimo mokymuose vadovautis novatoriškais metodais.
- **Dėstytojai ir dėstytojos.** Kai kuriose ES valstybėse narėse stengiamasi nustatyti nacionalinius kokybės standartus, taikytinus lyčių lygybės mokymams. Pavyzdžiui, kokių įgūdžių, žinių ir gebėjimų turėtų turėti lyčių lygybės mokymus vedantys asmenys, galima rasti Europos lyčių lygybės instituto tyrimo „Lyčių lygybės mokymai ES: apžvalga, tyrimas ir bendradarbiavimas“ baigiamojoje ataskaitoje.

Lyčių lygybės mokymai turėtų:

- pateikti faktų, skaičių ir rodiklių, atspindinčių moterų ir vyrų socialinę ir ekonominę padėtį;
- skatinti savirefleksiją ir sąmoningumą, padėti suvokti asmeninę ir socialinę tapatybę;
- padėti suprasti, iš kur atsiranda lyčių stereotipai ir kaip jie veikia;
- lavinti nediskriminacinį požiūrį ir elgesį;
- pateikti lyčių lygybės teisinį kontekstą;
- pagerinti gebėjimą atsižvelgti į lyties klausimus ir skirtingas perspektyvas;
- atskleisti platų ir įvairialypį lyčių lygybės klausimų kontekstą.

Lyčių lygybės mokymų turinio kokybės standartai

(Acting Pro(e)quality Quality Standards for Gender Equality and Diversity Training in the EU Pro(E)quality EQUAL Transnational Cooperation (Tarptautinis bendradarbiavimas įgyvendinant EQUAL programą)), 2007 m. Paskelbta EIGE duomenų bazėje <http://www.eige.europa.eu>.

5 ŽINGSNIS – Poveikio vertinimas.

Kokių veiksmų reikėtų imtis mokymams pasibaigus?

Kompetencijos ir sąmoningumo lyčių lygybės klausimais gerinimas reikalauja laiko ir nuolatinio dėmesio. Kad šis procesas būtų veiksmingesnis, nepaprastai svarbu žinoti, kokio rezultato siekiama, ir įvertinti, ar/ir kaip jis pasiektas. Būtina išsikelti lyčių lygybės mokymo tikslus, kuriais būtų įvardinta: 1) kokie gebėjimai bus stiprinami ir 2) kaip turi pasikeisti organizacija ir/arba jos teikiamos paslaugos ar įgyvendinama politika. Sistemingai stebint ir vertinant lyčių lygybės kompetencijos kėlimo procesą yra lengviau vertinti šio vykdomo mokymo veiksmingumą siekiant užsibrėžtų tikslų ir nustatyti, kokiose srityse ir kokių papildomų veiksmų reikia imtis. Taip pat išryškėja ilgalaikiai lyčių lygybės mokymo rezultatai. Galimybė pateikti mokymų atneštos naudos įrodymus yra svarbi siekiant pademonstruoti mokymų svarbą vadovams ir vadovėms ir formuojant nuostatą, kad lyčių lygybės klausimų integravimas yra visų darbuotojų atsakomybė.

Pasaulio sveikatos organizacijos (PSO) lyčių lygybės mokymų programos metu įgytos žinios ir įgūdžiai vertinami po šešių mėnesių, siekiant nustatyti, kaip sėkmingai dalyviai ir dalyvės juos panaudoja praktikoje. Mokymų dalyviai ir dalyvės iš PSO nacionalinių atstovybių įsipareigoja konkrečiais veiksmais integruoti lyčių klausimus į savo darbo sritis. Pažanga vertinama pagal tai, kaip sėkmingai į nacionalines veiklos programas integruojami ir sprendžiami lyčių lygybės klausimai.

Daugiau lyčių lygybės mokymų vertinimo pavyzdžių rasite EIGE išteklių duomenų bazėje <http://www.eige.europa.eu>.

Apie šį tyrimą:

Šioje brošiūroje pateikiama praktinė informacija apie lyčių lygybės mokymus. Joje glaustai apibendrintos Europos lyčių lygybės instituto (EIGE) atlikto tyrimo išvados. Projektu siekta paskatinti dialogą tarp politikų, tarnautojų, lyčių lygybės mokymus vedančių ekspertų ir mokslininkų, dėstytojų ir tyrėjų apie tai, kaip lyčių lygybės mokymai galėtų prisidėti prie sėkmingesnio lyčių lygybės aspektų integravimo Europos Sąjungos ir valstybių narių politikoje. Informaciją visose ES valstybėse narėse ir Kroatijoje dokumentų analizės ir interviu pagalba surinko bendrovė ICF GHK 2012 m. vasario–balandžio mėn. Nei Europos lyčių lygybės institutas, nei jokie jo vardu veikianys asmenys neatsako už šio leidinio turinį ir jame pateiktą informaciją.

Apie Europos lyčių lygybės institutą:

Europos lyčių lygybės institutas yra ES agentūra, teikianti ekspertinę pagalbą ir palyginamą ir patikimą informaciją ES ir valstybių narių politikams ir valstybės tarnautojams, siekiantiems moterų ir vyrų lygybės. Daugiau informacijos apie Institutą rasite svetainėje: <http://www.eige.europa.eu>.

MH-31-12-219-LT-C
doi:10.2839/57414
ISBN 978-92-9216-196-7

9 789292 181987